

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาศักยภาพครูในการพัฒนาหลักสูตรการศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 3 โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ เป็นการดำเนินการในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา (Research and development) โดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการ (Action research methodology) ตามแนวคิดของเคมมิตและแม็คเท็กการ์ท ซึ่งการวิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การวางแผน (Planning)

ขั้นที่ 2 การปฏิบัติ (Action)

ขั้นที่ 3 การสังเกตการณ์ (Observation)

ขั้นที่ 4 การสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflection)

ทั้งนี้ขั้นตอนการดำเนินการ จะมีลักษณะเป็นกระบวนการเป็นลักษณะเป็นบันไดเวียน โดยผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนนี้ซ้ำกันหลาย ๆ รอบจนกว่าจะได้ผลการปฏิบัติงานที่พอใจ

กลุ่มเป้าหมายหลักและผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มเป้าหมายหลัก (Target group) และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) คือ บุคลากรครูและผู้บริหารในโรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 3 ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 รวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษาที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจำแนกได้ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายหลัก ได้แก่ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ในโรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 3 จำนวน 7 คน ซึ่งเป็นกลุ่มที่จะนำมาพัฒนาศักยภาพ

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเฉพาะกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 ที่กำลังทดลองใช้นำร่องอยู่ในปัจจุบัน สำหรับพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา มีหลักเกณฑ์กำหนดตามขั้นตอนคือ 1) การขออนุญาตพัฒนาหลักสูตร 2) การอนุญาตพัฒนาหลักสูตร 3) การพัฒนาหลักสูตร 4) การเสนอผลการพัฒนาหลักสูตรเพื่อขออนุมัติให้ใช้ สำหรับวิธีดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ อยู่ในขั้นตอนที่ 3 คือการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. **ขั้นวางแผน (Planning)** เป็นขั้นของการสำรวจปัญหาาร่วมกันระหว่างบุคลากรภายในโรงเรียน และบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ปัญหาที่สำคัญที่ต้องการแก้ไข ตลอดจนการแยกแยะรายละเอียดของปัญหานั้น เกี่ยวกับลักษณะของปัญหาเกี่ยวข้องกับใคร แนวทางแก้ไขอย่างไร และจะต้องปฏิบัติอย่างไร โดยดำเนินการดังนี้

1.1 **ประชุมผู้เกี่ยวข้อง** เป็นการระดมความคิดเห็นจากกลุ่มเป้าหมายหลักและผู้ให้ข้อมูลหลัก ประกอบด้วย ครูกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 7 คน ผู้บริหาร โรงเรียน คณะกรรมการบริหารหลักสูตร และตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษา รวมทั้งสิ้น 15 คน เพื่อร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัญหาปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในปัจจุบัน โดยเน้นที่สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนในวิชาภาษาอังกฤษ ที่ควรจะดำเนินการให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 รวมทั้งศึกษาความต้องการของผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ในลักษณะสนทนาพูดคุย โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการประชุมด้วยตนเอง

1.2 **กำหนดวิธีการและกิจกรรมการพัฒนากลุ่มเป้าหมาย** ที่ประชุมได้ระดมความคิดเห็นและได้สรุปกลยุทธ์การพัฒนาดังนี้

1.2.1 **ใช้การอบรมเชิงปฏิบัติการ** เป็นกลยุทธ์การพัฒนา เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งการฝึกปฏิบัติด้านทักษะเพื่อพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

1.2.2 **ใช้การนิเทศติดตาม** เป็นกลยุทธ์ในการติดตามการทดลองสอน ซึ่งเป็นการปฏิบัติที่ต่อเนื่องจากการอบรมเชิงปฏิบัติการ

1.3 กำหนดแผนปฏิบัติการ เป็นการกำหนดขั้นตอนกิจกรรมที่จะพัฒนา กำหนด เป้าหมาย ระบุข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูล เครื่องมือ กำหนดผู้รับผิดชอบและระยะเวลาในการ ดำเนินกิจกรรม โดยผู้วิจัยจะเป็นผู้ประสานกับผู้เกี่ยวข้อง กำหนดเป็นแผนปฏิบัติ ดังนี้

ตาราง 1 แผนปฏิบัติการพัฒนาครูในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยการอบรมเชิงปฏิบัติการ

กิจกรรม	เป้าหมาย	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลา
1. การเตรียมการ อบรมเชิงปฏิบัติการ 1.1 ประชุม/แต่งตั้ง คณะทำงาน 1.2 ทำโครงการ อบรม 1.3 เตรียมเอกสาร หลักสูตร/ชุด ผังอบรม/ตารางการ อบรม/หนังสือเชิญ วิทยากร/ใบงาน/ใบ ความรู้ 1.4 เตรียมวัสดุ อุปกรณ์เครื่องมือที่ ใช้ในการอบรม เตรียมสถานที่ใน การฝึกอบรม	- เพื่อให้เกิด ความพร้อม สำหรับการ อบรมเชิง ปฏิบัติการ - เพื่อให้เกิด ความพร้อม สำหรับการ อบรมเชิง ปฏิบัติการ	- ตารางการ ผังอบรมเชิง ปฏิบัติการ - ความพร้อม สำหรับการ อบรมเชิง ปฏิบัติ ใน ด้านเอกสาร / สื่อ / วิทยากร และอื่น ๆ	- ผู้เกี่ยวข้องใน การเตรียมการ ทั้งหมด	- สมุดบันทึกการ ประชุม - การสังเกต	- ผู้วิจัย - ครูผู้เข้าร่วม อบรมเชิง ปฏิบัติการที่เป็น กลุ่มเป้าหมาย	สิงหาคม – กันยายน 2551
2. การอบรมให้ความรู้ 2.1 ประเมินความรู้ ก่อนอบรม 2.2 อบรมให้ความรู้ กับกลุ่มเป้าหมาย 2.3 ประเมินผลและ สรุปผลการอบรม เชิงปฏิบัติการ 2.4 ประเมินความรู้ หลังอบรม	- ทราบความรู้ ความเข้าใจ ของครู กลุ่มเป้าหมาย ก่อนเข้ารับ การอบรม - พัฒนา ความรู้ความ เข้าใจเกี่ยวกับ หลักสูตร	- ความ ต่างของ ความรู้ความ เข้าใจของครู กลุ่มเป้าหมาย ก่อนและหลัง การอบรม	- ครู กลุ่มเป้าหมาย - วิทยากร - ผลงาน	- แบบทดสอบ ก่อน-หลัง - แบบวิเคราะห์ หลักสูตร - แบบสังเกต	- ผู้วิจัย - ผู้เข้าร่วมอบรม เชิงปฏิบัติการ ที่เป็น กลุ่มเป้าหมาย	กันยายน 2551

ตาราง 1 (ต่อ)

กิจกรรม	เป้าหมาย	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลา
	- ทราบระดับ ความรู้ของครู กลุ่มเป้าหมาย ภายหลัง อบรม - ทราบผลที่ เกิดขึ้นใน ภาพรวมของ การอบรมเชิง ปฏิบัติการ					
3. การพัฒนา หลักสูตร 3.1 พัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา 3.2 นำเสนอ หลักสูตร สถานศึกษาเพื่อ ประเมินผล 3.3 พัฒนาแผนการ จัดการเรียนรู้	- พัฒนา หลักสูตร สถานศึกษา ให้สอดคล้อง กับหลักสูตร แกนกลางที่ ปรับปรุงใหม่ - พัฒนา แผนการ จัดการเรียนรู้	-หลักสูตร สถานศึกษาที่ พัฒนาขึ้น ตามหลักสูตร แกนกลางที่ ปรับปรุงขึ้น ใหม่ - ตัวอย่าง แผนการ จัดการเรียนรู้	-ครู กลุ่มเป้าหมาย -ผู้เชี่ยวชาญ -ผลงาน	- แบบประเมิน หลักสูตร	-ผู้วิจัย -ผู้เข้าร่วมอบรม เชิงปฏิบัติการ ที่เป็น กลุ่มเป้าหมาย	กันยายน 2551
4. การนิเทศ ติดตามงาน 4.1 ประชุม/กำหนด วัตถุประสงค์ กำหนดวัน เวลา ที่ จะทำการนิเทศ 4.2 ดำเนินการ ทดลองสอน 4.3 ประเมินผลการ ทดลองสอนโดยใช้ การสังเกตและแบบ ประเมินผล	-ทดลองสอน และติดตาม ประเมินผล หลักสูตร	- รูปแบบ หลักสูตรที่ พัฒนา - ผลการ ประเมิน	-ครู กลุ่มเป้าหมาย	- การสังเกต -แบบประเมิน	-ผู้วิจัย -ครู กลุ่มเป้าหมาย	ตุลาคม 2551

2. **ขั้นปฏิบัติการ (Action)** เป็นการนำแนวความคิดที่กำหนดเป็นกิจกรรมในขั้นวางแผนมาดำเนินการ โดยมีกิจกรรมที่ดำเนินการคือ

2.1 การอบรมให้ความรู้ความเข้าใจแก่ครูกลุ่มเป้าหมาย โดยวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 ซึ่งจะมีกิจกรรมให้ครูกลุ่มเป้าหมายได้เรียนรู้ด้วยการวิเคราะห์หลักสูตร พร้อมกับพิจารณาความสอดคล้องของบริบทโรงเรียนกับหลักสูตร การกำหนดแนวทางที่เป็นไปได้ในการพัฒนาหลักสูตรในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศของโรงเรียน รวมทั้งการฝึกปฏิบัติ โดยการพัฒนาหลักสูตรตัวอย่างในสาระวิชาภาษาต่างประเทศของโรงเรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 ในขั้นตอนนี้ ครูกลุ่มเป้าหมายจะนำหลักสูตรสถานศึกษาที่มีอยู่แล้วตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 มาปรับปรุงให้ทันสมัย เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 และตรงตามความต้องการของผู้เรียนให้มากที่สุด โดยการปรับปรุงหน่วยการเรียนรู้ และคำอธิบายรายวิชาตามความรับผิดชอบการสอนของครูแต่ละคน จากนั้นทำการเขียนตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้จากหน่วยการเรียนรู้ และคำอธิบายที่ปรับปรุงขึ้นมาใหม่ เมื่อเสร็จสิ้นแล้วนำหลักสูตรสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้นมา พร้อมตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ ให้ผู้ทรงคุณวุฒิของโรงเรียน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน และหัวหน้ากลุ่มสาระ รวม 5 คน เป็นผู้ประเมินคุณภาพของหลักสูตร

2.2 การนิเทศติดตาม โดยการให้ครูกลุ่มเป้าหมายได้นำหลักสูตรตัวอย่างที่ได้พัฒนาขึ้นระหว่างกรอบมเชิงปฏิบัติการ ไปทดลองสอนในชั้นเรียน ซึ่งเป็นการดำเนินการภายหลังจากการพัฒนาหลักสูตรตัวอย่างเสร็จสิ้นในขั้นตอนการฝึกปฏิบัติการ โดยผู้เข้ารับการอบรมแต่ละคนจะต้องทดลองสอน อย่างน้อย 1 ครั้ง ๆ ละ 1-2 ชั่วโมง

3. **ขั้นสังเกตการณ์ (Observation)** เป็นการสังเกตและประเมินผลที่เกิดขึ้น โดยอาศัยเครื่องมือในการเก็บข้อมูลเข้าช่วย มีกิจกรรมที่ดำเนินการคือ

3.1 การสังเกตเพื่อประเมินผลการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัย และใช้แบบสังเกตที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3.2 การสังเกตเพื่อประเมินผลการทดลองสอน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยครูกลุ่มเป้าหมายทั้งหมดในลักษณะหมุนเวียนกันสอนแล้วประเมินผล โดยใช้แบบสังเกตที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

4. ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติการ (Reflection) เป็นขั้นสุดท้ายของวงจรการวิจัยเชิงปฏิบัติการ คือ การประเมินหรือตรวจสอบกระบวนการทั้งหมดที่ดำเนินการมาตั้งแต่ขั้นของการวางแผน เพื่อศึกษาข้อจำกัดที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติการ ผู้ร่วมวิจัยร่วมกับกลุ่มผู้เกี่ยวข้องจะต้องตรวจสอบปัญหาที่เกิดขึ้นในแง่มุมต่างๆ ที่สัมพันธ์กับสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน และระบบการศึกษาที่ประกอบกันโดยผ่านการถกอภิปรายปัญหา การประเมินโดยกลุ่มจะทำให้แนวทางของการพัฒนาขั้นตอนการประเมินกิจกรรม และเป็นพื้นฐานข้อมูลนำไปสู่การปรับปรุง และการวางแผนการปฏิบัติต่อไป โดยมีการดำเนินการดังนี้

4.1 นำข้อมูลที่ได้จากการสังเกต มาสรุปวิเคราะห์

4.2 ประชุมกลุ่มผู้ร่วมวิจัยเพื่อร่วมกันวิเคราะห์ผลการพัฒนา จุดดีจุดด้อย และจุดที่มีปัญหาแล้ววางแผนกำหนดแนวทางการพัฒนาทั้งส่วนที่อยู่และส่วนที่ยังเป็นปัญหาเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มี 5 ชุด ประกอบด้วย

1. แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ เป็นแบบประเมินก่อนและหลังการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อใช้ประเมินความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา

2. แบบวิเคราะห์หลักสูตร เป็นแบบวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 ที่ใช้ในกิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการ

3. แบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม เป็นแบบสังเกตที่ใช้ในการประเมินผลโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ

4. แบบประเมินหลักสูตร เป็นแบบประเมินที่ผู้เชี่ยวชาญใช้ประเมินหลักสูตรที่ครูกลุ่มเป้าหมายพัฒนาขึ้นจากการอบรมเชิงปฏิบัติการ

5. แบบประเมินการสอน เป็นแบบประเมินที่ใช้ประเมินการทดลองสอนด้วยแผนการสอนที่พัฒนาขึ้นจากการอบรมเชิงปฏิบัติการ

การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพ

1. แบบทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรมปฏิบัติการ เป็นข้อสอบถามความรู้ในด้านการหลักสูตรสถานศึกษา ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ ซึ่งเป็นแบบวัดที่ผู้วิจัย

ประยุกต์ด้วยการผสมผสานจากแบบวัดความรู้ที่ใช้ในการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาครูผู้สอนเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา จำนวน 2 คน คืองานวิจัยของ เจริญชัย จำปาโชติ (2546 : 93) และ สมเจดน์ ไกรกลาง (2547 : 104)

แบบประเมินนี้ ผู้วิจัยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ หรือเนื้อหา (IOC) ก่อนที่ผู้ศึกษาจะนำข้อพิจารณานั้นไปปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบต่อไป โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ได้แก่

(1) นายวิชัย โพธิ์ทา ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านคอนอุดมแล้ว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

(2) นายไพศาล วานิชสุจิต ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

(3) นายภูวนาท บัณฑิต ศึกษาานิเทศก์ชำนาญการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

สำหรับเกณฑ์การพิจารณาความสอดคล้องของแบบวัด มีดังนี้

คะแนน +1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องเหมาะสม

คะแนน 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นจะสอดคล้องจะสอดคล้องเหมาะสม

คะแนน -1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องเหมาะสม

2. แบบวิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 ที่ใช้ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของหลักสูตรฉบับที่ใช้ในปัจจุบันและฉบับที่กำลังปรับปรุงใหม่ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรการศึกษาในชั้นตอนการฝึกอบรม มีประเด็นการวิเคราะห์ ประกอบด้วย สาระสำคัญ จุดเด่น ข้อจำกัด ข้อแตกต่างระหว่างหลักสูตร รวมทั้งการศึกษาริบทของ โรงเรียนที่มีผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในหมวด

แบบวิเคราะห์นี้ เป็นเครื่องมือที่ใช้สรุปการเรียนรู้ในกิจกรรมฝึกอบรม โดยข้อมูลที่ได้นำมาสังเคราะห์เป็นภาพรวม เพื่อกำหนดแนวทางร่วมกันในกลุ่มผู้เข้าอบรมว่าจะพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 สำหรับวิธีการสร้างเครื่องมือ ดำเนินการตามลำดับดังนี้

2.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ฉบับปรับปรุง

2.2 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

2.3 นำแบบแบบวิเคราะห์หลักสูตรที่สร้างมาตรวจสอบความเที่ยงตรง และความเหมาะสมของภาษาโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ซึ่งเป็นจุดเดียวกับแบบประเมินก่อนและหลังการฝึกอบรมปฏิบัติการก่อนหน้านี้

2.4 แก้ไขปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

3. แบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant observation) ที่ใช้สำหรับการประเมินผลโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยการเข้าไปร่วมสังเกตในกิจกรรมฝึกอบรมในขั้นตอนการอบรมเชิงปฏิบัติการ ประกอบด้วยกระบวนการสามขั้น คือ การสังเกต การซักถาม และการจดบันทึก สำหรับวิธีการสร้างเครื่องมือ ดำเนินการตามลำดับดังนี้

3.1 ศึกษากรอบแนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544

3.2 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครูในการทำหลักสูตรสถานศึกษา

3.3 ศึกษาวิธีการ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการสังเกตแบบมีส่วนร่วม

3.4 นำแบบสังเกตที่สร้างมาตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ซึ่งเป็นจุดเดียวกับแบบประเมินก่อนและหลังการฝึกอบรมปฏิบัติการก่อนหน้านี้

3.5 แก้ไขปรับปรุงแบบสังเกตตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

4. แบบประเมินหลักสูตร เป็นแบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญใช้ประเมินหลักสูตรที่ครูกลุ่มเป้าหมายพัฒนาขึ้น มีทั้งแบบปลายปิดและปลายเปิด ซึ่งแบบประเมินนี้ผู้วิจัยได้ประยุกต์มาจากแบบประเมินหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนอัสสัมชัญอุบลราชธานี และทำการตรวจสอบความเที่ยงตรง และความเหมาะสมของภาษา โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ซึ่งเป็นจุดเดียวกับแบบประเมินก่อนและหลังการฝึกอบรมปฏิบัติการก่อนหน้านี้

5. แบบประเมินการสอน เป็นแบบประเมินสำหรับผู้เข้ารับการอบรมกลุ่มเป้าหมาย ที่ได้หมุนเวียนกันสังเกตการสอนด้วยแผนการสอนที่พัฒนาขึ้นจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 จากกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยใช้เทคนิคการนิเทศติดตามงาน สำหรับวิธีการสร้างเครื่องมือ ดำเนินการตามลำดับดังนี้

5.1 ศึกษากรอบแนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544

5.2 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครูในการทำหลักสูตรสถานศึกษา

5.3 สร้างแบบประเมินแล้วนำแบบประเมินที่สร้างมาตรวจสอบความถูกต้องความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ซึ่งเป็นจุดเดียวกับแบบประเมินก่อนและหลังการฝึกอบรมปฏิบัติการก่อนหน้านี้

5.4 แก้ไขปรับปรุงแบบสังเกตตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ
สำหรับเกณฑ์การประเมิน มีดังต่อไปนี้ (อนุชิต ทศนสุวรรณ. 2550 : 47)

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 2.51 ขึ้นไป หมายถึง มีความพึงพอใจมาก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบคำตอบการทดสอบความรู้ และการสังเกตแบบมีส่วนร่วมในขั้นตอนการอบรมเชิงปฏิบัติการด้วยตัวเอง
2. ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลด้วยแบบประเมินหลักสูตร จากผู้เชี่ยวชาญที่ร่วมประเมินหลักสูตร ที่ครูกลุ่มเป้าหมายพัฒนาขึ้นจากการอบรมเชิงปฏิบัติการ
3. ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเองและจากผู้ร่วมวิจัยด้วยแบบสังเกตการสอน ที่ใช้สังเกตการสอนด้วยแผนการสอนที่พัฒนาขึ้นจากการอบรมเชิงปฏิบัติการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าคะแนนก่อนและหลังการอบรม เป็นการนำคะแนนจากการทดสอบก่อนการอบรมและหลังการอบรมนำมาเปรียบเทียบกัน โดยใช้สถิติ t - test
2. การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเชิงประเมินจากการสังเกตการสอน เป็นการวิเคราะห์ระดับค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จากแบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดยวิธีการจัดกระทำข้อมูลเป็นหมวดหมู่ ก่อนนำมาตีความหมายและเปรียบเทียบข้อมูล แล้วสร้างเป็นข้อสรุป และเขียนแจกแจงข้อค้นพบจากการสังเกตในเชิงพรรณนาเพื่อนำไปสู่การสรุปผลการศึกษาค้นคว้า

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY